Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів,
що формують спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
« 1 » 09 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**«Неврологія, психіатрія та наркологія»**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я/ І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність	**223 Медсестринство / І 5 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Лікувальна справа**
Форма навчання	**денна**
Освітньо-професійний ступінь	**фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS/	**5**
Загальна кількість годин	**150**
Розробники:	**Тетяна ГОЛІК**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії ОКСК
протокол № 1 від 01.09.2026 р
Голова ЦК _____ Тетяна ПОПОВА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Неврологія, психіатрія та наркологія»

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання		
Галузь знань	22 Охорона здоров’я / І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	
Спеціальність	223 Медсестринство / І5 Медсестринство	
Освітньо-професійна програма	Лікувальна справа	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Форма навчання	Денна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов`язкова	
Обсяг кредитів ECTS	5	
Загальна кількість годин	*150*	
аудиторних	*66*	
Із них:	*лекції*	14
	практичні заняття	52
Самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна робота	54	
Підготовка та проведення екзамену	30	
Кількість модулів	2	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Найменування показників навчальної дисципліни		
Навчальний рік підготовки	2026/2027	
Термін вивчення дисципліни	2-Фа, 2-Фв — ІІІ семестр 3-Ф, 3-Фб —V семестр	

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	***Семестр***	***Види занять***				***Підготовка та проведення екзамену***	***Семестровий контроль***
		Всього	***Лекції***	***Практичні***	***Самостійна робота***		
2-Фа, 2-Фв: 2 курс	ІІІ семестр	150	14	52	54	30	Екзамен
3-Ф, 3-Фб: 3 курс	V семестр	150	14	52	54	30	Екзамен

ІІ.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є:

1. Формування у здобувачів освіти сучасного клінічного мислення та професійного підходу до оцінювання стану пацієнтів із захворюваннями нервової системи, психічними та адиктивними розладами.
2. Засвоєння системи професійних знань, умінь і практичних навичок щодо обстеження, надання медичної допомоги, виконання лікарських призначень, здійснення догляду та реабілітації пацієнтів неврологічного, психіатричного та наркологічного профілів у межах професійної компетентності фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 223 Медсестринство/ І5 Медсестринство (освітньо-професійна програма «Лікувальна справа»).
3. Формування готовності до здійснення заходів первинної та вторинної профілактики, надання допомоги при невідкладних станах, дотримання принципів медичної етики, деонтології та людино-центрованого підходу.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі освіти повинні знати:

- анатомо-фізіологічні основи нервової системи та психічної діяльності;
- етіологію, клінічні прояви основних неврологічних, психічних і наркологічних захворювань;
- принципи обстеження, лікування, догляду та реабілітації пацієнтів неврологічного, психіатричного та наркологічного профілів у межах професійної компетентності;
- алгоритми надання допомоги при невідкладних станах;
- нормативно-правові засади надання психіатричної та наркологічної допомоги;
- принципи медичної етики, деонтології та людино-центрованого підходу.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- оцінювати загальний та неврологічний/психічний статус пацієнта;
- виконувати лікарські призначення та здійснювати догляд за хворими з ПНПР розладами;
- надавати допомогу при невідкладних станах;
- спілкуватися з пацієнтами та їх родичами з дотриманням етичних норм;
- документувати етапи медичної допомоги;
- працювати в межах професійної компетентності у складі мультидисциплінарної команди

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- сучасні тенденції розвитку неврології, психіатрії та наркології;
- основні принципи організації неврологічної, психіатричної та наркологічної допомоги в Україні;
- фактори ризику розвитку захворювань нервової системи, психічних та адиктивних розладів;
- заходи первинної та вторинної профілактики неврологічних, психічних і наркологічних захворювань;
- принципи реабілітації та соціальної адаптації пацієнтів;
- особливості міжособистісної взаємодії з пацієнтами, які мають психічні та поведінкові розлади;
- значення санітарно-просвітницької роботи та формування здорового способу життя серед населення.

ІІІ. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ СПРИЯЄ ДИСЦИПЛІНА.

Згідно з освітньо-професійною програмою дисципліна «Неврологія, психіатрія та наркологія» забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Компетентність	**Знання** **Зн1.** Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	**Уміння/навички** **Ум1**. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання **Ум2**. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних **Ум3.** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	**Комунікація** **К1**. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання **К2.** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	**Автономія та відповідальність** **АВ1.** Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін **АВ2.** Покращення результатів власної діяльності і роботи інших **АВ3.** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.				
Загальні компетентності				
ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1,АВ2
ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1		К2	АВ1
ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1	Ум2, Ум3	К2	АВ1
ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ2

Спеціальні компетентності				
СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2,АВ3
СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	Зн1	Ум1	К1	АВ1,АВ2
СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.	Зн1	Ум1, Ум2	К2	АВ1,АВ2
СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ2,АВ3
СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2
СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2,АВ3
СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ2

безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.				
СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	Зн1	Ум1,Ум2, Ум3	К1	АВ1, АВ2
СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2
ДСК 1 Здатність до застосовування сукупностей принципів надання невідкладної та екстреної медичної допомоги в цивільних умовах постраждалим, забезпечити власну безпеку, виявити фактори, що впливають на стан здоров'я пацієнтів.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ1
ДСК 2 Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій у процесі здійснення клінічного обстеження пацієнтів, оцінювання його результатів, діагностування типових випадків найбільш поширених захворювань та станів у пацієнтів різного віку з проведенням медичного сортування.	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ1, АВ2
ДСК 3 Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій для надання невідкладної та екстреної медичної допомоги при травмах чи захворюваннях органів і систем у пацієнтів різного віку в умовах мирного та воєнного часу	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ1, АВ2
ДСК 4 Здатність до застосовування практичних умінь та навичок у процесі призначення лікування та розрахунку дози лікарських засобів, які вводяться пацієнтам різного віку у типових випадках найбільш поширених захворювань	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ1, АВ2

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ. Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Неврологія, психіатрія та наркологія», які визначені освітньо-професійною програмою «Лікувальна справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 223 Медсестринство /І5 Медсестринство є:

РН 1. Вільно спілкуватися державною мовою для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативноправовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієн тів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

ДРН 1. Надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу в разі критичних та термінальних станів, керуючись чинними протоколами, із застосуванням медичного інструментарію та знань з групової належності затверджених лікарських засобів, особливостей їхньої фармакокінетики та фармакодинаміки (способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодії між собою, побічні ефекти, передозування та способи усунення їх, в т.ч. наркотичних засобів).

ДРН 2. Здійснювати первинне обстеження пацієнтів, оцінювати міру виявлених порушень у типових випадках найбільш поширених захворювань, визначати критичні порушення дихальної та серцево-судинної систем (статичні зображення та динамічні ритми на моніторі) та виконувати алгоритм подальших лікувальних дій пацієнтів різного віку в клінічних ситуаціях.

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва змістових модулів і тем	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1 «Неврологія»					
1	Загальна симптоматика нервових хвороб.	**9**	**1**	**4**	**4**
2	Основні принципи обстеження, діагностики та лікування пацієнтів при патології нервової системи.	**7**	**1**	**4**	**2**
3	Хвороби периферичної нервової системи	**9**	**1**	**4**	**4**
4	Інфекційні захворювання нервової системи	**7**	**1**	**4**	**2**
5	Спадково-дегенеративні та демієлінізуючі хвороби нервової системи. Об'ємні процеси ЦНС.	**14**	**1**	**4**	**9**
6	Хвороби нервової системи новонароджених. Хвороби вегетативної нервової системи	**11**	**1**	**4**	**6**
7	Порушення мозкового кровообігу. Тактика фельдшера при підозрі на інсульт.	**8**	**2**	**4**	**2**
8	Підсумковий модульний контроль	**4**		**4**	
Модуль 2 «Психіатрія та наркологія»					
9	Загальна психопатологія. Принципи надання допомоги особам із психічними розладами та особливості професійної взаємодії з ними.	**9**	**1**	**4**	**4**
10	Психотичні розлади. Психічні порушення при соматичних та інфекційних захворюваннях. Психічні розлади, пов'язані з післяпологовим та клімактеричним періодами.	**13**	**1**	**4**	**8**
11	Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади. Епілепсія. Інтелектуальні порушення. Деменція.	**8**	**2**	**4**	**2**
12	Депресивні та психогенні розлади. Розлади, пов'язані зі стресом . Суїцидальна та самоушкоджувальна поведінка.	**9**	**2**	**4**	**3**
13	Розлади, пов'язані зі вживанням психоактивних речовин	**10**		**2**	**8**
14	Підсумковий модульний контроль	**2**		**2**	
15	Екзамен	**30**			
	ВСЬОГО	**150**	**14**	**52**	**54**

V. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема лекції	К-ть год. на тему
1	Загальна симптоматика нервових хвороб. Основні принципи обстеження пацієнтів при патології нервової системи.	**2**
2	Хвороби периферичної нервової системи. Інфекційні захворювання нервової системи.	**2**
3	Спадково-дегенеративні та демієлінізуючі хвороби нервової системи. Хвороби нервової системи новонароджених.	**2**

4	Порушення мозкового кровообігу. Тактика фельдшера при підозрі на інсульт.	**2**
5	Загальна психопатологія. Принципи надання допомоги особам із психічними розладами та особливості професійної взаємодії з ними· Психотичні розлади.	**2**
6	Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади. Епілепсія. Інтелектуальні порушення. Деменція.	**2**
7	Депресивні та психогенні розлади. Розлади, пов'язані зі стресом . Суїцидальна та самоушкоджувальна поведінка.	**2**
ВСЬОГО		**14**

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичних занять	К-ть год. на тему	Місце проведення
Модуль 1 «Неврологія»			
1	Загальна симптоматика нервових хвороб.	**4**	На базі ЛПЗ
2	Основні принципи обстеження, діагностики та лікування пацієнтів при патології нервової системи.	**4**	На базі ЛПЗ
3	Хвороби периферичної нервової системи	**4**	На базі ЛПЗ
4	Інфекційні захворювання нервової системи	**4**	На базі ЛПЗ
5	Спадково-дегенеративні та демієлінізуючі хвороби нервової системи. Об'ємні процеси ЦНС.	**4**	На базі ЛПЗ
6	Хвороби нервової системи новонароджених. Хвороби вегетативної нервової системи.	**4**	На базі ЛПЗ
7	Порушення мозкового кровообігу. Тактика фельдшера при підозрі на інсульт.	**4**	На базі ЛПЗ
8	Підсумковий модульний контроль	**4**	На базі ЛПЗ
Модуль 2 «Психіатрія та наркологія.»			
9	Загальна психопатологія. Принципи надання допомоги особам із психічними розладами та особливості професійної взаємодії з ними·	**4**	На базі ЛПЗ
10	Психотичні розлади. Психічні порушення при соматичних та інфекційних захворюваннях. Психічні розлади, пов'язані з післяпологовим та клімактеричним періодами.	**4**	На базі ЛПЗ
11	Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади. Епілепсія. Інтелектуальні порушення. Деменція.	**4**	На базі ЛПЗ
12	Депресивні та психогенні розлади. Розлади, пов'язані зі стресом . Суїцидальна та самоушкоджувальна поведінка.	**4**	На базі ЛПЗ
13	Розлади, пов'язані зі вживанням психоактивних речовин.	**2**	На базі ЛПЗ
14	Підсумковий модульний контроль	**2**	На базі ЛПЗ
	ВСЬОГО	**52**	

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Тема	К-ть год. на тему	Форма контролю
Модуль 1 «Неврологія»			
1	Симптоми перинатального ураження центральної нервової системи	**2**	Підготовка доповідей, усне опитування
2	Загальномозковий та вогнищевий синдроми: прояви, клінічне значення в неврології.	**2**	Підготовка доповідей, вирішення ситуаційних задач
3	Додаткові методи обстеження в неврології	**2**	Підготовка доповідей, Вирішення ситуаційних задач.
4	Гангліоніт: етіологія, клінічні прояви, лікування.	**2**	Вирішення ситуаційних задач
5	Принципи догляду за пацієнтами при захворюваннях периферичної нервової системи у гострому і хронічному періодах.	**2**	Підготовка доповідей, вирішення ситуаційних задач
6	Нейроінфекційні ураження при ВІЛ-інфекції та опортуністичні інфекції нервової системи	**2**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій.
7	Хвороба Паркінсона	**2**	Вирішення ситуаційних задач
8	Пухлини головного мозку: первинні, вторинні, клінічні ознаки підвищеного внутрішньочерепного тиску, вогнищева та загальномозкова симптоматика.	**3**	Вирішення ситуаційних задач
9	Пухлини спинного мозку: клінічні прояви, діагностика, догляд.	**2**	Вирішення ситуаційних задач
10	Сучасні методи лікування пухлин.	**2**	Підготовка мультимед. презентацій.
11	Мігрень: етіологія, клінічні прояви, методи лікування,	**2**	Вирішення ситуаційних задач
12	Вегетативна дисфункція: етіологія, клінічні прояви, загрозливі стани та принципи надання невідкладної допомоги.	**2**	Вирішення ситуаційних задач
13	Перинатальна патологія нервової системи: гіпоксія плода, асфіксія новонароджених.	**2**	Підготовка доповідей,

			усне опитування
14	Початкові прояви недостатності кровопостачання мозку: етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування.	**2**	Підготовка мультимед. презентацій
Модуль 2 «Психіатрія та наркологія.»			
15	Застосування методів вербальної та невербальної деескалації при психомоторному збудженні та агресивній поведінці пацієнта	**4**	Підготовка мультимед. презентацій
16	Біполярний афективний розлад: перебіг, клінічні фази, прогноз.	**2**	Вирішення ситуаційних задач
17	Шизофренія: чинники розвитку, клінічні прояви, перебіг, принципи лікування та догляду	**2**	Вирішення ситуаційних задач
18	Психічні розлади в жінок у період біологічних змін: післяпологовий психоз, клімактеричний синдром.	**2**	Вирішення ситуаційних задач
19	Розлади психічної діяльності при соматичних хворобах	**2**	Вирішення ситуаційних задач
20	Особливості роботи з особами, які здійснюють догляд за пацієнтами з деменцією.	**2**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій.
21	Суїцид, його причини. Роль фельдшера у профілактиці суїциду	**3**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій.
22	Алкоголізм як сучасна проблема	**3**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій.
23	Наркоманія та токсикоманія: види, клінічні прояви та шкідливий вплив на організм людини	**3**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій
24	Види тютюнопаління та їх шкідливий вплив на організм людини. Психоемоційні прояви нікотинової залежності.	**2**	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій
	ВСЬОГО	**54**	

VIII. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1 «Неврологія»

Тема 1. **Загальна симптоматика нервових хвороб .**

ЛЕКЦІЯ

Значення вивчення циклу «неврологія» для практичної діяльності фельдшера
Центральний та периферичний параліч.
Види чутливості та її порушення.
Симптоми ураження мозочка.
Прояви ураження екстрапірамідної системи.
Патологія черепномозкових нервів.

Ураження вищих кіркових функцій (апраксія, агнозія, афазія).

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення із структурою і порядком роботи неврологічного відділення. Особливості ведення документації неврологічного стаціонара. Спілкування з пацієнтом згідно з правилами етики та медичної деонтології.

Вирішення ситуаційних задач, тестовий контроль, самостійна робота із медичною документацією.

Практичні навички:

Сестринський догляд та профілактика:

— Догляд за пацієнтами з паралічами та парезами: профілактика пролежнів, контрактур, пневмоній.

— Забезпечення харчування пацієнтів та надання допомоги при порушенні ковтання

— Контроль за функцією тазових органів, проведення катетеризації.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Симптоми перинатального ураження центральної нервової системи.

Загальномозковий та вогнищевий синдроми: прояви, клінічне значення в неврології.

***Тема 2*. Основні принципи обстеження, діагностики та лікування пацієнтів при патології нервової системи.**

ЛЕКЦІЯ

Оцінка етапу D при обстеженні пацієнта, що знаходиться в критичному стані згідно алгоритму ABCDE, шкала FAST, перевірка менінгіальних симптомів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження неврологічних хворих, оцінка етапу D при обстеженні пацієнта , що знаходиться в критичному стані згідно алгоритму ABCDE.

Показ додаткових методів обстеження неврологічних пацієнтів та участь студентів у їх проведенні: нейрофізіологічні методи: ЕЕГ, реоенцефалографія, електроміографія; ультразвукові методи: ехоенцефалографія, доплерографія; нейрорентгенологічні; нейровізуалізаційні: КТ, МРТ .

Методи лікування неврологічних пацієнтів: медикаментозне (етіопатогенетична терапія, симптоматична терапія), хірургічне втручання, фізіотерапевтичне лікування, психотерапія, реабілітація.

Практичні навички:

— Збирання анамнезу; обстеження неврологічного статусу;

— Оцінка етапу D при обстеженні пацієнта, що знаходиться в критичному стані згідно алгоритму ABCDE;

— Підготовка неврологічного хворого до додаткових методів обстеження;

— Виконання призначень лікаря;

— Оформлення медичної документаціЇ.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Додаткові методи обстеження в неврології .

***Тема 3*. Хвороби периферичної нервової системи**

ЛЕКЦІЯ

Етіологія захворювань периферичної нервової системи.

Мононевропатії: неврит лицьового нерва; невралгія трійчастого нерва, невропатії ліктьового, променевого, серединного, велико- та малогомілкових нервів.

Поліневрити.

Остеохондроз хребта: причини винекнення, клінічні прояви, ознаки небезпечних станів, методи лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Оцінювання загального стану та неврологічного статусу пацієнтів з хворобами периферичної нервової системи. Складання плану лікування пацієнтів у межах професійної компетентності фельдшера за темою

Невідкладна допомога пацієнтам з хворобами периферичної нервової системи: біль при остеохондрозі хребта з корінцевим синдромом, при невралгії трійчастого нерва.

Реабілітаційні заходи.

Особливості введення НПЗП та інших препаратів. Можливі побічні дії.

Практичні навички:

— оцінювання загального стану пацієнта;
— визначення неврологічного статусу;
— підготовка хворого до рентгенографії попереково-крижового відділу хребта;
— підготовка та допомога лікареві під час проведення новокаїнових блокад;
— догляд за тяжкохворими;
— надання допомоги при гострому больовому синдромі.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Гангліоніт: етіологія, клінічні прояви, лікування.

Принципи догляду за пацієнтами при захворюваннях периферичної нервової системи у гострому і хронічному періодах.

***Тема 4*. Інфекційні захворювання нервової системи**

ЛЕКЦІЯ

Загальна характеристика інфекційних уражень нервової системи.

Менінгіти: гнійні, серозні.

Енцефаліти: первинні, вторинні.

Мієліт. Поліомієліт.

Тактика фельдшера при підозрі на нейроінфекцію на догоспітальному етапі.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Оцінювання загального стану та неврологічного статусу пацієнта з інфекційними хворобами нервової системи. Тактика фельдшера при підозрі на нейроінфекцію на догоспітальному етапі.

Показ пацієнтів із інфекційними хворобами ЦНС. Визначення менінгеальних симптомів.

Підготовка пацієнтів та інструментарію до спинномозкової пункції, допомога лікарю під час її проведення.

Догляд за пацієнтами з інфекційними ураженнями ЦНС.

Особливості введення антибіотиків при інфекційних захворюваннях ЦНС, можливі побічні дії.

Рішення ситуаційних задач, тестовий контроль знань, самостійна робота з анотаціями на лікарські препарати.

Практичні навички:

— догляд за тяжкохворими;
— визначення неврологічного статусу;
— підготовка хворого та інструментів для проведення спинномозкової пункції;
— визначення менінгеальних симптомів;
— оцінювання загального стану пацієнта;
— розведення та введення антибіотиків;
— надання допомоги при:

- при блюванні;
- гіпертермічному синдромі;
- при порушенні свідомості.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Нейроінфекційні ураження при ВІЛ-інфекції та опортуністичні інфекції нервової системи.

Тема 5. **Спадково-дегенеративні та демієлінізуючі хвороби нервової системи. Об'ємні процеси ЦНС.**

ЛЕКЦІЯ

Етіологія, клінічні прояви спадкових хвороб нервової системи.
Міопатія.
Міастенія.Міастенічний криз.
Розсіяний склероз. Початкові прояви, перебіг, прогноз,принципи лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Моделювання професійних ситуацій та відпрацювання алгоритмів медсестринських дій відповідно до теми заняття.
Догляд за пацієнтами зі спадково-дегенеративними, демієлінізуючими захворюваннями нервової системи та пухлинами ЦНС. Спостереження за пацієнтами з демієлінізуючими та об'ємними процесами ЦНС з метою своєчасного виявлення ускладнень та погіршення стану. Виконання лікарських призначень, ведення документації.
Особливості професійної комунікації з пацієнтами та їх родичами при тяжких і прогресуючих захворюваннях нервової системи.
Розв'язання ситуаційних задач, заповнення структурно-логічних схем, тестовий контроль знань.

Практичні навички:

— оцінювання загального стану пацієнта;
— визначення неврологічного статусу;
— виявлення симптомів підвищення внутрішньочерепного тиску з метою своєчасного реагування та запобігання ускладненням;
— виконання призначень лікаря;
— догляд за тяжкохворими;
— надання допомоги при міастенічному кризі в межах професійної компетентності.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Хвороба Паркінсона.
Пухлини головного мозку: первинні, вторинні, клінічні ознаки підвищеного внутрішньочерепного тиску, вогнищева та загальномозкова симптоматика.
Пухлини спинного мозку: клінічні прояви, діагностика, догляд.
Сучасні методи лікування пухлин

Тема 6 **. Хвороби нервової системи новонароджених. Хвороби вегетативної нервової системи.**

ЛЕКЦІЯ

Дитячий церебральний параліч: етіологія, клінічні форми, методи лікування.
Аномалії розвитку нервової системи: черепно – мозкова кила; спинно-мозкова кила; мікроцефалія; гідроцефалія.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ пацієнтів за темою заняття. Оцінювання потреб та встановлення проблем пацієнта. Обстеження та догляду за новонародженими із хворобами нервової системи. Впровадження плану в дію, оцінювання роботи.
Показ пацієнтів із хворобами автономної нервової системи.
Удосконалення практичних, інтелектуальних та міжособистих навичок. Уміння спілкуватися з рідними пацієнта. Виконання лікарських призначень, ведення документації.
Визначення особливої ролі психотерапії у лікуванні вегето-судинної дистонії.
Вирішення ситуаційних задач, самостійна робота із анотаціями на лікарські препарати.

Практичні навички:

— догляд за дітьми з ураженням нервової системи;
— визначення неврологічного статусу;
— оцінювання загального стану пацієнта.
— надання невідкладної допомоги при:
- симпато- адреналовому та вагоінсулярному кризі;
- нападі мігрені (головного болю).

САМОСТІЙНА РОБОТА

Мігрень: етіологія, клінічні прояви, методи лікування.
Вегетативна дисфункція: етіологія, клінічні прояви, загрозливі стани та принципи надання невідкладної допомоги.

Тема 7. **Порушення мозкового кровообігу. Тактика фельдшера при підозрі на інсульт**

ЛЕКЦІЯ

Загальна характеристика порушень мозкового кровообігу (ПМК). Їх місце серед іншої патології.
Етіологія, фактори ризику, що спричиняють ПМК.
ГПМК: класифікація , клінічні прояви, ускладнення, методи діагностики.
Інсульти у дітей.Транзиторна ішемічна атака.
Невідкладна допомога при підозрі на інсульт на догоспітальному етапі.
Етапи відновлення після інсульту

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення з діючими наказами МОЗ України.
Показ пацієнтів із ГПМК. Оцінювання загального стану пацієнта, визначення неврологічного статусу у пацієнтів за темою.
Оцінка пацієнтів за шкалою FAST, MEND EXAM.
Моделювання професійних ситуацій та відпрацювання алгоритмів надання невідкладної медичної допомоги при гострих порушеннях мозкового кровообігу.
Особливості годування пацієнтів із порушенням ковтання.
Тестовий контроль знань, самостійна робота з анотаціями на лікарські препарати.

Практичні навички:

— оцінювання загального стану пацієнта;
— визначення неврологічного статусу;
— оцінка пацієнтів за шкалою FAST; MEND EXAM;
— догляд за тяжкохворими;
— надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі при підозрі на інсульт.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Початкові прояви недостатності кровопостачання мозку: етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування.

Тема 8. **Загальна психопатологія. Принципи надання допомоги особам із психічними розладами та особливості професійної взаємодії з ними.**

ЛЕКЦІЯ

Основні принципи надання психіатричної допомоги. Програма mhGAP та пріоритетні ПНПР-розлади. Загальні принципи оцінки психічного стану. Основні прояви порушень психічних функцій.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Організація та основні принципи надання допомоги особам із психічними розладами. Програма mhGAP та її значення в роботі медичних працівників неспеціалізованих закладів охорони здоров'я.
Збір анамнезу та оцінка психічного стану пацієнта. Виявлення основних порушень свідомості, сприйняття, мислення, емоційної, когнітивної, психомоторної та вольової сфер. Відпрацювання навичок професійної комунікації з особами з психічними розладами та їхніми родинами. Дотримання принципів конфіденційності, поваги до гідності, автономії та прав пацієнта. Подолання стигматизації та дискримінації.
Оцінка ризиків для пацієнта та оточуючих.
Моделювання професійних ситуацій. Розв'язання ситуаційних задач. Тестовий контроль за темою.
Практичні навички:
— Застосування навичок ефективної комунікації з пацієнтом, що має порушення психічних функцій та його близькими;
— збирання анамнезу;
— оцінювання психічного та загального стану пацієнта;
— правила транспортування збуджених пацієнтів;
— особливості годування пацієнтів із порушенням психіки.

САМОСТІЙНА РОБОТА
Застосування методів вербальної та невербальної деескалації при психомоторному збудженні та агресивній поведінці пацієнта

Тема 9. **Психотичні розлади. Розлади психічної діяльності при інфекційних та соматичних хворобах. Психічні розлади в жінок у період біологічних змін: післяпологовий психоз, клімактеричний синдром.**
ЛЕКЦІЯ
Поняття про психотичні розлади, причини виникнення та клінічні прояви. Принципи ведення пацієнтів із психозом. Професійна комунікація, забезпечення безпеки, дотримання прав і гідності пацієнтів. Основи фармакотерапії психозів та основні побічні реакції антипсихотичних препаратів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Моделювання професійних ситуацій та відпрацювання алгоритмів дій фельдшера при психотичних розладах. Оцінка психічного стану пацієнта, виявлення психотичних симптомів. Оцінка ризиків для пацієнта та оточуючих. Професійна комунікація з пацієнтом та його родиною.
Тактика фельдшера при психомоторному збудженні, агресивній та суїцидальній поведінці, відмові від їжі. Забезпечення безпеки пацієнта та оточуючих.
Психічні порушення при соматичних та інфекційних захворюваннях. Розпізнавання делірію та його диференціація з психотичними розладами. Оцінка стану пацієнта та визначення тактики на догоспітальному етапі.
Психічні розлади в жінок у період біологічних змін. Післяпологовий психоз: фактори ризику, основні клінічні прояви та можливі ускладнення. Оцінка психічного стану жінки на догоспітальному етапі. Визначення загроз для жінки, дитини та оточуючих. Психоемоційні порушення при клімактеричному синдромі.
Тестовий контроль за темою. Розв'язання ситуаційних задач. Самостійна робота з роздатковим матеріалом та анотаціями до лікарських препаратів.
Практичні навички:
— застосування навичок ефективної комунікації з з пацієнтом, що має порушення психічних функцій та його близькими;
— оцінювання психічного та загального стану пацієнта;
— виявлення ознак загрозливих станів у пацієнтів із психічними розладами, надання

невідкладної допомоги;
— надання допомоги пацієнтам із психомоторним збудженням.

САМОСТІЙНА РОБОТА
Біполярний афективний розлад: перебіг, клінічні фази, прогноз.
Шизофренія: чинники розвитку, клінічні прояви, перебіг, принципи лікування та догляду
Психічні розлади в жінок у період біологічних змін: післяпологовий психоз, клімактеричний синдром.
Розлади психічної діяльності при соматичних хворобах.

***Тема 10*. Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади. Епілепсія. Інтелектуальні порушення. Деменція.**
ЛЕКЦІЯ
Епілепсія: причини розвитку, класифікація, клінічні прояви.
Надання невідкладної допомоги під час нападу судом.
Основні принципи лікування та профілактики епілепсії.
Судоми у дітей.
Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади:розлад спектра аутизму, розлад дефіциту уваги та гіперактивності, специфічні розлади навчання, комунікаційні розлади.
Інтелектуальні порушення: причини розвитку, клінічні форми та їх характеристика, методи корекції.
Деменція: причини розвитку, принципи лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Моделювання професійних ситуацій та відпрацювання алгоритмів дій фельдшера відповідно до теми заняття. Особливості поведінки та психоемоційного стану пацієнтів з епілепсією.
Алгоритм надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі при епілептичному нападі, запобігання травматизму, організація подальшої медичної допомоги та особливості транспортування пацієнта.
Догляд за пацієнтами з інтелектуальними порушеннями. Особливості спілкування з родичами та близькими пацієнтів. Роль фельдшера у проведенні заходів соціальної та побутової адаптації людей з особливими потребами.
Психічні та поведінкові порушення у пацієнтів похилого віку. Організація спостереження та догляду за пацієнтами з когнітивними порушеннями.
Особливості роботи фельдшера у спеціалізованих центрах для людей з особливими потребами та паліативних закладах.
Дотримання принципів медичної етики та деонтології при роботі з дітьми, особами з інтелектуальними порушеннями та пацієнтами похилого віку·
Практичні навички:
— оцінювання психічного та загального стану пацієнта;
— застосування навичок ефективної комунікації з дитиною/підлітком;
— розпізнавання основних проявів психічних і поведінкових розладів у дітей та підлітків;
— надання невідкладної допомоги при епілептичному нападі;
— організація догляду та безпечного середовища для пацієнтів із когнітивними порушеннями;
— методи безпечної фіксації пацієнта в ліжку при психомоторному збудженні.

САМОСТІЙНА РОБОТА
Особливості роботи з особами, які здійснюють догляд за пацієнтами з деменцією.

***Тема 11*. Депресивні та психогенні розлади. Розлади, пов'язані зі стресом . Суїцидальна та самоушкоджувальна поведінка**.
ЛЕКЦІЯ
Депресія.

Невротичні розлади : неврастенія, істероневроз (істерія), невроз нав'язливих станів. Неврози у дітей.
Гостра реакція на стрес. Постравматичний стресовий розлад: визначення, перебіг, етапи медичної допомоги, профілактика.
Суїцидальна та самоушкоджувальна поведінка.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Моделювання професійних ситуацій та відпрацювання алгоритмів дій фельдшера відповідно до теми заняття. Особливості психоемоційного стану та поведінки пацієнтів із психогенними хворобами, депресивними станами та розладами особистості. Оцінка психічного стану пацієнта на догоспітальному етапі та виявлення психосоматичних проявів у межах професійної компетенції фельдшера. Алгоритм дій фельдшера при гострій стресовій реакції та надання першої психологічної допомоги. Забезпечення особистої безпеки фельдшера, безпеки пацієнта та оточуючих. Посттравматичний стресовий розлад та розлади, пов'язані з горюванням: особливості перебігу, психоемоційні та поведінкові прояви, розпізнавання загрозливих станів, організація подальшої медичної допомоги та маршрутизація пацієнта. Оцінка суїцидального ризику, розпізнавання маркерів суїцидальної та самоушкоджувальної поведінки відповідно до Стандарту медичної допомоги. Надання допомоги при кризових станах. Комунікація з пацієнтом та його родиною в умовах гострого стресу та горювання. Дотримання принципів медичної етики та деонтології..
— виявлення ознак депресії ;
— проведення оцінки та скринінгу суїцидального ризику пацієнтів;
— надання допомоги пацієнтам із високим суїцидальним ризиком;
— навчання пацієнта дихальним і релаксаційним технікам для зниження емоційного напруження;
— дії медичного працівника при істеричному нападі .

САМОСТІЙНА РОБОТА
Суїцид, його причини. Роль фельдшера у профілактиці суїциду.

***Тема 12*. Розлади, пов'язані зі вживанням психоактивних речовин.**
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА
Особливості поведінки та психоемоційного стану пацієнтів з алкогольною та наркотичною залежністю. Ознаки гострої та хронічної інтоксикації.
Алгоритм дій фельдшера при алкогольному сп'янінні та інтоксикації.
Наркотична інтоксикація та синдром відміни: основні прояви, небезпечні ускладнення.
Спостереження за пацієнтом з наркотичною інтоксикацією та надання допомоги у межах компетенції фельдшера.
Психоемоційні прояви нікотинової залежності. Вплив тютюнопаління на загальний стан пацієнта.
Забезпечення безпеки пацієнта та оточуючих. Організація подальшої медичної допомоги та, за необхідності, госпіталізації.
Професійна комунікація з пацієнтами з залежністю та їх родичами. Участь фельдшера у профілактичній та санітарно-просвітницькій роботі.
Розв'язання ситуаційних задач професійного спрямування.
Дотримання принципів медичної етики та деонтології.
Практичні навички:
— виявлення ознак алкогольної та наркотичної інтоксикації;
— надання невідкладної допомоги при тяжкому алкогольному сп'янінні;
— догляд за пацієнтами з абстинентним синдромом;
— надання невідкладної допомоги при гострій наркотичній інтоксикації;
— санітарно-освітня робота серед молоді з проблем алкоголізму, наркоманії, тютюнопаління.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Алкоголізм як сучасна проблема.

Наркоманія та токсикоманія: види, клінічні прояви та шкідливий вплив на організм людини

Види тютюнопаління та їх шкідливий вплив на організм людини. Психоемоційні прояви нікотинової залежності.

IX. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

На лекційних заняттях проводиться вибірковий контроль рівня засвоєння навчального матеріалу.

На практичних заняттях контроль знань здійснюється різними методами: усне опитування, розв'язання тестових завдань, виконання практичних навичок під час роботи в малих групах та індивідуальне виконання практичної навички.

Вагоме місце при оцінюванні знань відводиться розв'язанню ситуаційних задач професійного спрямування, як типових, так і підвищеної складності.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який включає усну відповідь, розв'язання ситуаційної задачі та виконання практичної навички.

X. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Неврологія

- Догляд за пацієнтами з паралічами та парезами (профілактика пролежнів, контрактур, пневмоній);
- Забезпечення харчування пацієнтів та надання допомоги при порушенні ковтання;
- Контроль за функцією тазових органів, проведення катетеризації;
- Збирання анамнезу, обстеження неврологічного статусу;
- Оцінка етапу D при обстеженні пацієнта за алгоритмом ABCDE ;
- Оцінка пацієнтів за шкалою FAST та MEND EXAM;
- Визначення менінгеальних симптомів;
- Оцінювання загального стану пацієнта;
- Виконання призначень лікаря;
- Оформлення медичної документації;
- Підготовка хворого до рентгенографії попереково-крижового відділу хребта;
- Підготовка та допомога лікареві під час проведення новокаїнових блокад;
- Догляд за тяжкохворими;
- Надання допомоги при гострому больовому синдромі;
- Підготовка хворого та інструментів для проведення спинномозкової пункції;
- Розведення та введення антибіотиків;
- Надання допомоги при блюванні, гіпертермічному синдромі, порушенні свідомості;
- Виявлення симптомів підвищення внутрішньочерепного тиску з метою своєчасного реагування та запобігання ускладненням;
- Надання допомоги при міастенічному кризі в межах професійної крмпетентності;
- Догляд за дітьми з ураженням нервової системи
- Надання невідкладної допомоги при симпато-адреналовому та вагоінсулярному кризі;
- Надання невідкладної допомоги при нападі мігрені;
- Надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі при підозрі на інсульт.

Психіатрія

- Застосування навичок ефективної комунікації з з пацієнтом, що має порушення психічних функцій та його близькими;
- Збирання анамнезу, оцінювання психічного та загального стану пацієнта;
- Виявлення ознак загрозливих станів у пацієнтів із психічними розладами, надання невідкладної допомоги;
- Застосування навичок ефективної комунікації з дитиною/підлітком;
- Розпізнавання основних проявів психічних і поведінкових розладів у дітей та підлітків;
- Виявлення ознак депресії ;

- Проведення оцінки та скринінгу суїцидального ризику пацієнтів;
- Методи безпечної фіксації пацієнта в ліжку при психомоторному збудженні;
- Правила транспортування збуджених пацієнтів;
- Надання допомоги при психомоторному збудженні;
- Особливості годування пацієнтів із порушенням психіки;
- Організація догляду та безпечного середовища для пацієнтів із когнітивними порушеннями;
- Надання допомоги пацієнтам із високим суїцидальним ризиком;
- Надання невідкладної допомоги при епілептичному нападі;
- Навчання пацієнта дихальним і релаксаційним технікам для зниження емоційного напруження;
- Дії медичного працівника при істеричному нападі .

Наркологія

- Виявлення ознак алкогольної та наркотичної інтоксикації;
- Надання допомоги при тяжкому алкогольному сп'янінні;
- Догляд за пацієнтами з абстинентним синдромом;
- Надання допомоги при гострій наркотичній інтоксикації;
- Санітарно-освітня робота серед молоді з проблем алкоголізму, наркоманії та тютюнопаління.

XI. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1.Невралгія трійчастого нерва: причини розвитку, клінічні прояви,принципи лікування.
2.Нейропатія лицевого нерва: основні причини, клініка, принципи лікування.
3.Поліневропатія: причини розвитку, клінічні симптоми, принципи лікування.
4. Мононеврити: причини, основні клінічні симптоми, діагностика та принципи лікування.
5 Гангліоніт (оперізувальний лишай): етіологія, клініка, принципи лікування.
6. Остеохондроз хребта: етіологія, основні симптоми, принципи лікування.
7. Первинний менінгококовий менінгіт: етіологія, клінічні прояви, тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування.
8. Вторинний гнійний менінгіт: основні причини, клініка, тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування.
9. Поліомієліт: етіологія, клінічні прояви, тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування, профілактика.
10. Мієліт: основні причини, клініка, тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування.
11. Вторинний енцефаліт: основні причини, клініка, , тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування.
12.Кліщовий енцефаліт: етіологія, клініка, , тактика фельдшера на догоспітальному етапі, діагностика, принципи лікування.
13.Пухлини головного мозку: клінічні прояви, методи діагностики та лікування.
14.Геморагічний інсульт: етіологія, основні клінічні форми, клінічні прояви внутрішньомозкового крововиливу.
15. Субарахноїдальний крововилив: етіологія, основні симптоми.
16. Ішемічний інсульт, причини розвитку, клінічні прояви.
17. ТІА: визначення, клінічні прояви, тактика фельдшера.
18. Стани, які імітують інсульт, невідкладна допомога при підозрі на інсульт на догоспітальному етапі.
19. Розсіяний склероз: етіологія, основні симптоми, діагностика та принципи лікування.
20. Міастенія: етіологія, клініка, діагностика та принципи лікування.
21. Вегетативна дисфункція етіологія, клінічні прояви, невідкладна допомога при симпатикоадреналовому, парасимпатичному (вагоінсулярному) кризовому стані в межах професійної компетентності.
22. Мігрень. Основні клінічні симптоми, принципи надання допомоги при нападу мігрені в межах професійної компетентності.

Розділ «Психіатрія та наркологія»

1. Симптоми порушення сприйняття, пам'яті, емоцій.

2. Симптоми порушення мислення, вольової сфери.
3.Загальні психопатологічні синдроми.
4. Основні принципи діагностики психічних хвороб, особливості обстеження психічних хворих.
5. Шизофренія: чинники розвитку, клінічні прояви, перебіг, принципи лікування та догляду
6. Біполярний афективний розлад : основні клінічні прояви, перебіг захворювання, прогноз.
7. Психічні розлади при соматичних неінфекційних хворобах.
8.Делірій:причини розвитку, клінічні прояви, принципи надання допомоги в межах професійної компетентності.
9. Психічні розлади в жінок у період біологічних змін: післяпологовий психоз, клімактеричний синдром.
10.Інтелектуальні порушення:етіологія, ступені тяжкості, корекція.
11. Деменція: етіологія, основні симптоми, перебіг захворювання, прогноз.
12.Епілепсія: причини виникнення, клінічні прояви, невідкладна допомога при судомному припадку.
13.Поведінкові розлади у дітей та підлітків
14.Гостра реакція на стрес, ПТСР: ознаки, ведення пацієнтів.
15.Неврози: причини виникнення, клінічна характеристика, методи лікування.
16.Депресія: причини виникнення, клінічні прояви, принципи лікування.
17. Просте алкогольне сп'яніння: клінічні прояви, невідкладна допомога при алкогольному отруєнні.
18. Клінічні прояви алкоголізму (залежно від стадії).
19. Клінічні прояви алкогольних психозів, принципи надання допомоги в межах професійної компетентності.
20. Наркоманія: клінічні прояви. Абстинентний синдром. Принципи надання допомоги при загрозливих станах у межах професійної компетентності.
21. Токсикоманія: клінічні прояви та загрозливі стани. Принципи надання допомоги в межах професійної компетентності.
22. Нікотинова залежність: психоемоційні прояви, наслідки та основні напрями профілактики.

XII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання навчальних досягнень проводиться за 4-х бальною системою оцінювання.

Оцінка «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навики спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Уміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє грунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 -

89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Не достатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань·

XIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1.Медсестринство в неврології: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів І–ІІІ рівнів акредитації.Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич; Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2010 — 294 с.

2.Медсестринство в психіатрії і наркології: : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів І–ІІІ рівнів акредитації. І.І. Погорєлов, С.Ю. Сезін. Київ ВСВ «Медицина», 2012 — 352 с.

3.Керівництво mhGAP: для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я. Версія 2.0. — Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ, 2020. — VI, 164 с. — Електронне видання.

4. Посібник mhGAP з надання допомоги під час гуманітарних надзвичайних станів (mhGAP-ГУМ): клінічне ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, під час надзвичайних гуманітарних станів. — Женева: ВООЗ, 2016. — 61 с. — Електронне видання.

Додаткова:

1.Неврологія: підручник / Т. І. Кареліна, Н. М. Касевич; за ред. Н. В. Литвиненко. — 3-тє вид. — Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024 —288 с.

2. Методи обстеження неврологічного хворого: навчальний посібник / Л.І. Соколова, Т.М. Черенько, Т.І. Ілляш та ін. — 2-е видання: Медицина-2020.

3.Психіатрія та наркологія. — 2-е виданняА.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник:"Медицина"-2021 —224 с.

4.Психіатрія: текст і кольорові ілюстрації: посібник / Леслі Стівенс, Ієн Роден; наук. ред. укр. вид. Л. Животовська. — 3-тє вид. — Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво

«Медицина», 2025 —134 **с.**

5.Невідкладні стани у психіатрії та наркології: навчальний посібник / Л. О. Герасименко, А. М. Скрипніков, Р. І. Ісаков та ін.; за заг. ред. Л. О. Герасименко. — Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2026.— 319 с.

6. Клініко-параклінічне обстеження неврологічного хворого. Навчальний посібник/

О. А. Козьолкін, С. О. Мєдвєдкова, А. О. Дронова Запоріжжя 2024 — 110с

Нормативно-правове забезпечення дисципліни:

1. Закон України «Про психіатричну допомогу» №1489-III**.**
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text

2.Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-IX#Text

3.Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги» https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi

4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.01.2022 № 9 «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання допомоги при спонтанному внутрішньомозковому крововиливі»» https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-05012022--9-pro-zatverdzhennja-standartiv-medichnoi-dopomogi-nadannja-dopomogi-pri-spontannomu-vnutrishnomozkovomu-krovovilivi

5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.06.2023 № 1091 «Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги пацієнтам із гострим мозковим інсультом» https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-15062023--1091-pro-zatverdzhennja-porjadku-organizacii-nadannja-medichnoi-dopomogi-pacientam-iz-gostrim-mozkovim-insultom

6. Наказ МОЗ України від 01.07.2024 № 1142 "Про затвердження Нового клінічного протоколу медичної допомоги «Розсіяний склероз у дорослих»" https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-01-07-2024-1142-pro-zatverdzhennya-novogo-klinichnogo-protokolu-medichnoyi-dopomogi-rozsiyanij-skleroz-u-doroslih

7.Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2024 № 1265 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації»» https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-19-07-2024-1265-pro-zatverdzhennya-unifikovanogo-klinichnogo-protokolu-pervinnoyi-ta-specializovanoyi-medichnoyi-dopomogi-gostra-reakciya-na-stres-posttravmatichnij-stresovij-rozlad-porushennya-adaptaciyi

8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 11.07.2025 № 1102 «Про затвердження Стандарту медичної допомоги "Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання опіоїдів" https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-11-07-2025-1102-pro-zatverdzhennya-standartu-medichnoyi-dopomogi-rozladi-psihiki-ta-povedinki-vnaslidok-vzhivannya-opioyidiv?utm_source=chatgpt.com

Примітка: Під час оновлення робочої програми використовувався ChatGPT як допоміжний інструмент для мовно-стилістичного редагування окремих формулювань, уточнення мети і завдань дисципліни. Отримані результати за допомогою ШІ перевірено та відкориговано.